

մարտդական խողովակին մէջ, և կը խմցնէ բուսային իւղով խառն քարիւղ: Եունը արեւախառն պէտք մը ընելով, կը պարզէ իր աղիքներուն մէջ ընակող խուրձ մը ճճի: Մեծ յաշտութիւն: Որովհետեւ երբ չունեւրը կ'աղաւթն ճճինքէն, կ'աղաւթ մարդն ալ kyste hydatique ֆն, որ չունը կուտայ մարդուն: Սակայն մարդու ճճիներուն դէմ Հանքի Գուքէ դեռ կը վարանէ՛ր առաջարկել քարիւղը:

Հարցը այս վիճակին մէջ էր, երբ ժողովուրդը Հասու օգնութեան, իր առժիկ բժշկութենէն փորձառական օրինակներ և պատմութիւններ բերելով՝ ք Հաստատութիւն վերջին փորձերուն:

Ռօշֆօր-Սիւր-Մէր քաղաքէն աը լա Թուր կը գրէ. «35 տարի է ի վեր աղոցը և ուրիշ չափահասներու քարիւղ կը խմցնեմ, ընալնջելու համար անոնց փորի ճճիները: Տարիքի համաձայն, դաղջ ջուրի մէջ կը լեցնեմ մէկ կամ երկու գլալ (ապուրի) քարիւղ: Այդ ջուրով դրեխ (շիբիմիլ) կ'ընեմ: Կարելի է դրեխ ընել ամէն օր, մինչև որ մէկ ճճի չմայն ներսը: Ունէ վառող չեմ տեսած մինչև այսօր»:

Թարդ քաղաքէն Տիւրան-Տաութ կը գրէ թէ տեսած է մէկը, որ շաքարախի բուսման համար 4-8 գլալ (ապուրի) քարիւղ կը խմցնէր, և՛ ուրիշ մը, որ ճահճաւորի բռնուած ըլլալով, 250-300 կրամ զուտ քարիւղ խմած է, ջերմի նոպաները վիճեցնելու նպատակով՝ համաձայն իր ճճին փորձառութեան»:

Բժիշկ մըն ալ Մարօքէն կը գրէ թէ գիւնդական մը, որ բնաւոր ժանտաւեղի բռնուած էր, դիտակցութիւնը կորսնցուցած պահուն, ծարաւ անցնելու համար, սխալմամբ կը խմէ քարիւղ: Բժիշկը, որ հիւանդին առողջանալը տեսած է, կը խորհի թէ արդեօք քարիւղը նպատաւոր դեր մը չունեցա՞ւ հիւանդին վրայ:

Նոր պատմութիւն մըն ալ: Զիւտոր գիւնոր մը, արհեստով՝ խման, սովորութիւն ունէր քարիւղը խմել ջուրի պէտ: Իր այս վարժութեամբ դրաւ կը մտնէր շիշ մը դէնիի համար: Եւ անձիջալէզ, պատէն վար կ'առնէր լամբարը, քարիւղը կը պարպէր դաւաթի մը մէջ և կուլ կուտար: Ու, հակառակ որ շարքը 3-4 անգամ նման մրցումներ կը կատարէր, երբե՛ք չէր հիւանդանար, այլ միայն քերանը սաստիկ կը հոտէր:

Այս ամէնը լաւ բայց ես ոչ ոքի պիտի թելադրէի քարիւղ խմել:

ԵԱՄԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՅԱՏԿՈՏԻՔԻՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՈՄԸ

Մօտ 30-35 տարի առաջ, Արարիկերի մէջ, ընտանիքի մը անդամները, ցատկոտաբէ (impétigo) աղօթքով բուսելու, ժառանգաբար մնացած մասնագիտութիւնը ունէին: Վէրքերուն վրայ մամիշակազոյմ միլիմով խաշ մը շինէնէ ետք, կ'աղօթէին և ցատկոտաբէ քանի մը օր ետք կ'անհետանար, կը պատմէ ընթերցող մը:

Իրականին մէջ մանիշակազոյն մեխան է բուսիչ դեղը: Ներկայիս մորթային հիւանդութիւններու ծանօթ մասնագէտներ մանիշակազոյն վուլէի (violet de gentiane) ալճօլի մէջ լուծոյթը յաճախ կը դորժածեն մորթի թարախոտ վէրքերուն դէմ: